

Slab-city, Каліфорнія

Христианія, Копенгаген

Urban Physic Garden, Лондон

АРТ ЗАХОПЛЕННЯ

доступні тактики перебудови міського протору

59 Rivoli, Париж

Tacheles, Берлін

Повертаючи право на місто

Ми живемо в часи, коли ідеали прав людини зайняли центральне місце і в політичному, і в етичному сенсі. Багато зусиль витрачають на просування ідей про їхню важливість для побудови кращого світу.

Чи сприяли вражаючі темпи й масштаби урбанізації за останнє століття добробуту людства? За словами соціолога-урбаніста Роберта Парка, місто – це «найуспішніша спроба людини змінити світ, у якому вона живе, згідно з прагненнями її серця. Але місто не просто є світом, створеним людиною, це також світ, у якому вона віднині приречена жити. Тому, непрямым чином і без чіткого усвідомлення такого завдання, створюючи місто, людина перетворила і саму себе»

Запитання про те, якого саме міста ми хочемо, невіддільне від запитань про соціальні зв'язки, зв'язки з природою, стилі життя, технології та естетичні цінності, яких ми прагнемо. Право на місто є чимось значно більшим, ніж індивідуальна свобода доступу до міських ресурсів: це право змінювати себе, змінюючи місто. Більше того, це колективне, а не індивідуальне право, адже ці трансформації неминуче залежать від здійснення колективних повноважень формувати процеси урбанізації.

Ми спробували об'єднати ключові техніки та підходи, певні тактики які можуть дозволити місцям повертати собі простори міст через різні інтервенції та захоплення.

ТАКТИКА 1. НАВІГАЦІЯ В МІСТІ

Перш ніж покращувати, вивчіть своє місто. Знайдіть мінімум три способи дістатися на громадському транспорті від свого будинку до улюбленого місця в місті. Ідея зробити нову навігацію в метро витала в Києві вже давно, однак остаточно оформилася після того, як метрополітен розмістив в вагонах нову і дуже незручну карту.

Розроблена активістами карта не є остаточним рішенням, в ній багато недоробок і ряд неточностей. Мета була – не поліпшити існуючу карту, а запропонувати інший напрямок для розвитку транспорту міста. Наприклад, сконцентруватись на потребі і реальній необхідності зв'язувати різні види транспорту в одну систему і, в першу чергу, метро з приміськими поїздами. Тому активістами була підготовлена своя навігація в метро – з позначенням відстаней, ключових архітектурних і пам'ятних об'єктів, можливості переходів на інші крім метро види транспорту.

ТАКТИКА 2. ДОШКА ДЛЯ ПОВІДОМЛЕНЬ

Для того, щоб налагодити діалог між сусідами і долучити навіть бабусь до малювання маркером на стінах, встановіть дошку в ліфті або під'їзді. Це дозволяє досягти наступного ефекту – зав'язати знайомство з сусідами і трохи одомашнити свій під'їзд. Також це може стати основою для подальшої комунікації, планування подальших дій, дизайну нововведень і змін, які ви хочете внести в простір в якому проживаєте.

Що потрібно: дошка, маркери, ганчірочка, супер-клей. Час від часу перевіряти збереження і документувати результат.

ТАКТИКА 3. СКРИНЬКИ ДЛЯ ПОБАЖАНЬ

Залучайте людей в спільне проектування міста. Збирайте побажання, скарги і геніальні ідеї по самовільному поліпшення просторів в яких вони перебувають. Робіть те, на що кишка тонка у місцевих адміністрацій і комунальників.

Загалом це дозволяє з'ясувати проблеми районів, які не вирішуються владою, а також об'єднати зусилля активістів і всіх зацікавлених у змінах. Якци представляє собою платформу для діалогу, комунікації, об'єднання зусиль жителів району в сторону конкретних дій. Дивно, але багато жителів можуть сприяти даний ящик як жест доброї волі місцевої влади. Так що будьте готові і до цього.

Ефект: дозволяє зібрати вдумливі пропозиції і результати саморобних досліджень жителів. Ящики так схожі на офіційні, що комунальники швидше їх підфарбують, ніж вирішать їх зняти. Дозволяє залучити дітей і бабусь, які ще не освоїли лайки і стусани на айфоне.

Що потрібно: поштова скринька, фарба-спрей, заламіновані таблички з мотивуючим повідомленням, відповідний паркан або стіна.

ТАКТИКА 4. САМОРОБНІ ЗЕБРИ І ВЕЛОДОРІЖКИ

Ви знайшли місце, де люди роками переходять дорогу в «недозволеному» місці, так як поблизу немає жодної зебри? Не біда, трохи фарби, помаранчева жилетка і кам'яний вираз обличчя зроблять з вас відмінного дорожнього працівника. Те ж саме стосується і велодоріжок. Також це може стати не тільки інструментом позначення зон переходу але і стати досить протестним символом. Так активісти в Лондоні після прийняття антлгбт законів в Російській федерації перефарбували зебри в кварталі посольства під райдуужим символіку. Тим самим звертаючи уваги до цієї проблеми і актуалізує її для громадян іншої країни.

Ефект: дозволяє за ніч додати безпеки і показати, що це місто належить вам, тобто пішоходам.

Що потрібно: впевненість, що в цьому місці дійсно не-

обхідний перехід, спеціальна фарба, валик, світловідбиваюча жилетка і конуси, щоб не потрапити під машину.

ТАКТИКА 5. ЗЛОМ РЕКЛАМИ

Найпростіший спосіб «злому» набридливої реклами автомобілів в метро – стікери, які можуть змінити зміст реклами до невпізнання: «Ще більше пробок для тих, хто товстий, ледачий і боязкий!». Грайте з меседжами які остогидли всім, приносьте щось своє і доводьте до абсурду рекламні заклики.

Ефект: піднімає настрій, робить частішим серцебиття. Також може звернути увагу на важливі, але не видимі для більшості питання сексизму, дискримінації в рекламі. Спровокувати на роздуми і не байдужість до цієї проблеми.

Що потрібно: точні розміри, хороша ідея, відповідний шрифт. Також варто знайти дружню і головне якісну друкарню, яка зможе зробити вам все необхідне для акції.

ТАКТИКА 6. ПАРТИЗАНСЬКИЙ САДІВНИЦТВО

Більше 50% людей на землі живуть в містах. Пришов час перетворити їх на справжні джунглі! Садіть кущі та квіти, готуйте насіннєві бомби, висаджуйте базилік і кріп на підвіконні, рвіть пакети зі зв'язаної лис-тєм і розкидайте їх назад навколо дерев. Існують кілька прийомів озеленення міста: посадка рослин на місце виковиренной тротуарної плитки, підвішування рослин на решітці вікон і безліч інших, але тут ми розглянемо найшвидший і ефективний спосіб наблизити місто до природи – «насіннєві бомби».

Насіннєві бомби, вони ж «зелені гранати», – це проста суміш глини, насіння і добрив, скачана в кульки. Глина містить безліч поживних речовин, що стимулюють ріст коренів; натуральні добрива (біогумус, гній) сприятливо діють на давно не розробляємий ґрунт. Ну а насіння, які підходять для кліматичних умов вашого міста, самі швидко проростуть в таких приємних умовах і перетворяться на радує око острівці зеленої життя.

Ефект: дозволяє відчувати себе ближче до природи посеред мегаполіса, а іноді ще й з'їсти самовираженну петрушку.

Що потрібно: саджанці, інгредієнти для насіннєвих бомб.

ТАКТИКА 7. КЕМПІНГ

Живіть в парку, в сквері, на площі, на галявині перед мерією – окупуйте своє місто. Покажіть міське середовище як місцевість, яка комфортна та відкрита насамперед для городян. Тим самим ви не тільки повертаєте місто людям, ви і можете звернути увагу на поганий рівень благоустрою парків, велику кількість сміття або на недружелюбність міських публічних просторів в цілому.

Ефект: економія на оренді, повернення міста собі.

Що потрібно: намет, пінка, спальний мішок.

ТАКТИКА 8. ОБМІН КНИГАМИ

Обмінюйтесь книгами, одягом і чого тільки душа забажає. Але найлегше стартувати все таки з книгами. Організуйте бук-кроссинг у себе на роботі, в школі або прямо на вулиці.

(від англ. book-crossing – книгообіг) – безкоштовний обмін книгами чи, як кажуть букросери, це «звільнення» книжок. Тобто букросер, прочитавши книгу, залишає її у громадському місці (парку, кафе, транспорті), щоб хтось інший міг її прочитати. А той, до кого книжка потрапить, повторює процес. Так книги «звільняються» і мандрують від одного читача до іншого, а не залежуються на полицях. Нині існують такі різновиди букросингу: за допомогою безпечних місць (полиць, шаф); букрей – пересилання книг поштою від одного учасника до іншого, часто через кордони країн і континентів. Книга не повертається до букросера, який її «відпустив»; букринг відрізняється від букрея тим, що книга повинна повер-

нутися до власника.

Ефект: читання робить людей розумнішими). Плюс повідомлення/контакти в книгах, обмін контактами може побудувати вкрай цікаві і незвичайні мережі активних городян.

Що потрібно: стелаж або проста коробка, зачитані книги (бажано з цінними позначками на полях).

ТАКТИКА 9. ГРАЙТЕ!

Місто як спортивний майданчик. Ви не зможете врятувати світ з таким серйозним виразом обличчя. Використовуйте всі підручні матеріали для того, щоб грати. Місто – це один величезний гральний майданчик. Адаже тротуари загромождаються автомобілями, шумні вулиці перестають бути зонами комфорту та стають придатними лише для швидкого пересування. Однак міська людина не втрачає жаги до спокійних прогулянок, зустрічей під відкритим небом та активного відпочинку. Дозвольте повернути простір гри у ваше рідне місто.

Ефект: гарний настрій.

Що потрібно: скотч, крейда, гумка, м'яч, дошки, кмітливості і друзі.

ТАКТИКА 10. СТИЛЕЦЬ-БОМБИНГ

Знайдіть непотрібний стілець і поставте його на зупинці або в парку. Посидьте на пеньку. Збийте з дощок саморобну лавку. Створюйте місця де люди можуть зупинитися, присісти, поспілкуватися або просто залучитися в щось цікаве. Повірте, кілька селфі з прикольного стільця, може запустити повторювані практики по всьому світу.

Ефект: покращує якість міського середовища.

Що потрібно: стілець, дошки, цвяхи, пила.

ТАКТИКА 11. КОЛЕКТИВНЕ КАРТОГРАФУВАННЯ

Відзначте на карті: сінім- де ви живете, зеленим – улюблені веломаршрути, жовтим – улюблені місця в місті. Іншими кольорами і олівцями пишуть і відзначають все, що вважаєте за потрібне. Будучи соціально сконструйовані, карти все очевидніше відображають і транслюють світогляд їх творців, як наслідок – зростання різних типів соціальних карт. Це дозволяє перетворювати соціальні дані в наочну картографічну форму, відповідно створювати карти соціальних явищ і процесів, що протікають в будь-який соціально-територіальній спільності. Це метод дозволяє розкривати, наприклад, проблеми доступності тих чи інших елементів міського простору (напр., соціальних послуг, транспорту, зайнятості), соціальної вразливості окремих груп городян

Ефект: колективна картографія – улюблена, перевірена тактика міських активістів, яка дозволяє моментально візуалізувати проблеми і знайти рішення.

Що потрібно: роздрукована карта, маркери і стікери. Google або Open Street карти

ТАКТИКА 12. ВОРКШОП

Проведіть час разом, обговорюючи завдання, малюючи ескізи і фантазуючи на тему кращого міста. Використовуйте всі підручні матеріали, спілкуйтеся, підключайте дітей і всіх оточуючих. До того ж, воркшоп – приклад альтернативного підходу до проектування,

Проектування де люди самі можуть проаналізувати проблеми та розробити дизайн її дозволу із залученням насамперед самих учасників.

Ефект: спільна діяльність – відмінний спосіб провести час разом з користю.

Що потрібно: завдання, час, матеріали, хтось, у кого можна чогось повчитися.

Global Affairs
Canada

Affaires mondiales
Canada